

Lagarriga: “L’interès religiós creixerà als mitjans perquè respon a una necessitat real”

Ds, 30/04/2016 per Catalunya Religió

(Direcció General d'Afers Religiosos) **Dídac P. Lagarriga** és el personatge a qui la Direcció General d'Afers Religiosos dedica l'[entrevista d'aquest mes](#). Nascut a Sao Paulo, al Brasil, l'any 1976, és a Catalunya des de 1979. I fa dos anys que des de l'espai 'Consciència d'ara', del diari *Ara*, divulga el fet religiós i espiritual.

Escriptor, traductor, editor i fundador de l'entitat cultural [oozebap](#) per difondre cultura africana i valors de l'islam. A més, poeta, novel·lista i assagista, Dídac P. Lagarriga ha publicat llibres com [Eco-Yihad. Apertura de consciència a través de la ecologia y el consumo halal](#) i, recentment, [Un Islam visto i no visto. Hacia un respeto común](#).

Intel·lectual compromès, periodista, analista cultural? En quin espai us sentiu més còmode i quins són els objectius del vostre treball?

Sempre he estat lector empedreït i he sentit necessitat d'escriure. Treballo a molts àmbits perquè no veig la necessitat de diferenciar-los. Em considero escriptor perquè escriure m'ajuda a entendre i aprofundir la lectura, una cosa que faig des d'adolescent. La meva passió per la lectura m'ha portat també a aprendre francès i anglès, traduir, muntar una editorial...

I l'interès per la religió?

Trobo a la religió l'oportunitat d'equilibri interior, una resposta plena d'interrogants, sense anestesiants, de viure i de mirar els altres. Una oportunitat de sortir de l'egocentrisme, perquè no hi ha una finalitat en tu mateix. Fa temps que vaig trencar amb les elits i veig tothom al mateix pla, iguals.

També signa com a Abdel-latif Bilal ibn Samar. Sou un convers?

Aquesta paraula no em serveix perquè jo no venia de cap religió, ni havia estat batejat, ni els meus pares em va educar a favor ni en contra, ja que no eren militants de res. Però sí que tenia necessitat espiritual. Cap als 10 anys, va caure a les meves mans, en un enterrament, una estampeta amb el Pare Nostre i el vaig memoritzar d'amagat per demanar a Déu per la meva mare (primer a l'atur, després malalta de càncer). Ho vaig fer durant anys, però no va trobar feina i finalment va morir. Malgrat això, alguna cosa dins meu ja s'havia obert, i entrant a l'adolescència amb aquesta experiència tan forta de la mort em vaig interessar per totes les religions, com una manera de viure aquesta realitat intangible i misteriosa. Amb els anys, l'interès per les cultures africanes va anar creixent i alhora vaig descobrir la presència de l'islam arreu, també dins de la nostra pròpia cultura. Per tant, no he viscut un procés de conversió perquè no he trencat amb cap confessió anterior. Avui em sento musulmà i vaig fer el camí de manera

tranquil·la i sense cap arrossegament. No crec que les persones siguem com les monedes, convertint-nos immediatament de dòlar a euro, per això no m'agrada emprar la paraula convers. A més, aquesta paraula tampoc reflecteix el procés espiritual d'una persona que hagi nascut en una família d'una determinada tradició religiosa i que, sense haver canviat de religió, la visqui per pròpia convicció i no per inèrcia familiar o cultural. Sovint s'estableix la diferència entre “convers” i “musulmà d'origen”, però crec que hauríem de parlar, senzillament, de musulmans i prou.

En el projecte de recerca Religiositat i creació contemporània a Catalunya (becat pel Departament de Cultura de la Generalitat el 2008), afirmava que “en el context cultural català, el descrèdit de la religió, que no és més que una crítica justificada als excessos repressius de l'Església catòlica, ha arrelat”. I hi afegia: “Tres dècades després (de la Constitució de 1978) parlar de Déu continua sent un tabú, potser l'últim en una societat en tràmits de desacomplexació.” Hi manté encara aquell diagnòstic?

Malauradament, hi ha encara molts prejudicis a les religions, sovint justificats. Sí que s'ha posat de moda una certa espiritualitat, però a vegades amb finalitats concretes, per exemple, el benestar, la salut... Parlar de Déu continua sent el gran interrogant, el gran misteri, precisament perquè volem respostes i satisfaccions immediates. Un tabú és allò que saps que hi és però convé no parlar-ne. I en el context de la cultura, encara més. Sovint s'imposa l'autocensura per no semblar cursis o *new-age*.

Si el fet religiós és important per a la majoria de persones i a la societat hi ha col·lectius de diferents tradicions religioses, per què hi ha encara pocs mitjans de comunicació que dediquin espai propi a la informació religiosa i espiritual?

D'una banda, hi ha el tòpic que amb els immigrants ha tornat Déu (una cosa que fatigues molt als militants d'una secularitat mal entesa i al·lèrgica a la diversitat), de manera que els mitjans només solen parlar de diversitat religiosa quan parlen de col·lectius nous procedents d'altres cultures i tradicions religioses. D'altra banda, segurament calia fer una aturada per visualitzar la diferència entre l'època en què religió i dictadura anaven unides i l'actualitat. Ara es pot viure amb menys prejudicis el fet religiós i els diaris hi van a remolc. Penso que l'interès creixerà als mitjans perquè respon a una necessitat real, de preguntes importants que tothom es fa, i d'una revaloració de la interioritat i els valors espirituals davant d'una cultura consumista tan agressiva.

Què us ha impulsat a divulgar coneixement de les religions?

Escriure les pròpies reflexions, traduir autors que m'agraden i difondre propostes o trajectòries vitals són tasques que, per a mi, van juntes i fa molts anys que les faig. Per a l'islam, respectar les creences i religions diverses és una obligació, i per respectar-les cal conèixer-les i veure'n els punts d'unió i també la riquesa que cadascuna aporta. La diversitat no és una amenaça, tot el contrari. Abans de l'estiu, per exemple, l'editorial Fragmenta publicarà un nou llibre meu: *Del teu germà musulmà. Cartes d'avui a Charles de Foucauld*, prologat pel jesuïta **Xavier Melloni** i amb un epíleg del sacerdot **Pablo d'Ors**, com una manera de contribuir al diàleg islamocristià.

Què és el que anomenem eco-gihad? Quina importància té l'ecologia en les religions?

Amb l'etiqueta eco-gihad (amb la que vaig titular el llibre sobre ecologia i islam) vull tornar a recuperar la dimensió ecologista de l'islam amb una perspectiva actual i activista. Vull fer transcendir les inquietuds mediambientals pròpies de l'islam sense sortir-ne. Lògicament, totes les religions demanen que es respecti el medi, però l'islam sempre ha estat molt sensible a aquesta demanda. Tant l'Alcorà com els ensenyaments del Profeta Muhàmmad, fins a molta tradició espiritual i jurídica al llarg d'aquests segles, tenen una insistència molt profunda en el respecte per la biodiversitat i el valor sagrat de la natura. Els jardins i l'aigua, tant íntimament lligada a la tradició musulmana, és un exemple d'aquesta devoció pels plaers d'aquest món, on el Paradís anhelat no és res més que una vivència radical d'aquesta immersió a la natura. L'Alcorà, per exemple, ens recorda que tots els éssers vius adoren Déu i ens posa l'exemple de l'abella que rep revelació divina, accentuant que els humans no som els únics amb consciència, com cada vegada demostra més la ciència postmaterialista.

En el llibre [Islam visto y no visto](#) reivindiqueu una “dimensió harmoniosa i vital de l'islam, que escapa del fanatisme tergiversador” i que és “imprescindible per a establir diàlegs fructífers” per a la convivència. És necessària la religió per a la convivència? No constitueix de vegades una amenaça?

Depèn del que entenem per religió. Tots els éssers humans ens conduïm per sistemes de gestió amb lleis morals, el que en àrab s'anomena “din” i que es tradueix matusserament per “religió”. Però l'Alcorà ens parla del “din” d'aquells que no creuen en Déu, per tant anem més enllà del que avui s'entén per religió. El debat no és religió sí o religió no, sinó quin “din” vivim. És complex, però crec que s'ha de plantejar. Avui, el “din” imposat globalment divinitza l'economia, amb les conseqüències socials i mediambientals que això comporta.

En el pròleg, Francesc Torradeflot, director de la [Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós](#) (AUDIR), diu que “aquest llibre és un reflex d'un musulmà que domina la llengua, que s'expressa amb gràcia i penetració, un musulmà proper i jove, una mostra del nou islam (el de sempre) i que alguns prefereixen silenciar.” A qui es refereix el prologuista? Què volen silenciar i per què?

Suposo que per un cantó parla dels que prefereixen associar els musulmans amb els dolents de la pel·lícula. Però també parla de la tendència a identificar musulmà i estranger, com si no fos una realitat autòctona. En la mateixa història de la península tenim aquesta insistència d'associar musulmà i estranger, quan sabem que no va ser així ni de bon tros, ni tampoc ho és ara malgrat que des dels darrers vint anys el col·lectiu musulmà català i espanyol hagi crescut molt gràcies a la immigració. Però cal recordar, per exemple, que els membres de les primeres comunitats islàmiques fundades a l'empara de l'actual Constitució, a finals de la dècada de 1970, eren espanyols, un cas diferent de la resta d'Europa. Va ser després, especialment des de mitjans dels anys noranta, quan van arribar massivament els immigrants. Es desprestigia la realitat de la memòria històrica per part d'un imaginari exclusiu i excloent, fill del nefast monopoli catòlic dels darrers 500 anys.

Com viuen la seva religiositat els joves musulmans catalans?

Hi ha una islamofòbia insistent i des de molts àmbits (com la de molts mitjans de comunicació) que és molt perjudicial no només per als musulmans, sinó per a tota la societat. I els joves, més susceptibles, en són les primeres víctimes. D'altra banda, això també pot comportar la necessitat, per part dels musulmans, d'exterioritzar i difondre encara més tots els aspectes positius de l'islam, per contrarestar aquesta imatge nefasta i despòtica que es dona. Podem pujar el nivell d'autoexigència, de manera que la pressió social afavoreixi també una renovació positiva de l'islam, tot beneficiant al conjunt de la societat. Sí, sé que és una visió optimista, però quan vius diàriament la islamofòbia imperant, o plores i t'enfoneses o prens la via més pro-activa, intentant no caure en el victimisme i en la rancúnia de criticar només els altres (sense fer cap mena d'autocrítica ni de treball interior de millora).

Coneixeu els membres i la tasca del [Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa](#)? Quina valoració en feu?

És important qualsevol esforç per donar a conèixer valors i informació de la diversitat religiosa, perquè hi ha molta feina a fer.

Com analista de la diversitat religiosa a Catalunya, en quins espais o àmbits penseu que, des del Govern o des de la societat en general, caldria incidir prioritàriament per millorar la cohesió social?

Tariq Ramadan, conegut professor islamòleg francès, demana al govern (francès) que deixi d'islamitzar els problemes, quelcom que aquí podria començar a passar. Amb això es refereix a que no es pot tapar la mala política exterior i interior amb el vel (mai millor dit) de l'islam.

Quins reptes tenen plantejats avui l'islam a les societats occidentals i a Catalunya en particular?

Els musulmans tenen el gran repte de ser musulmans, que és un exercici constant d'atenció i de gratitud per la vida. Ser musulmà no és tenir un carnet, no és pertànyer a un club, no és una ideologia o una teoria. És una pràctica diària. Amb l'equilibri entre el desenvolupament interior i l'exterior, l'individual i el social. En aquest sentit, el repte del musulmà és el mateix ara que fa mil anys. Les societats canvien, però podem trobar un mateix traç, una guia de mínims, per viure aquests canvis (i no deixar-nos arrossegar per ells) amb un cert equilibri, serenor, equitat i pau. Aquest esforç (que en àrab es diu "gihad") és l'essència de l'islam.